

PANU:

"MONUMENTTEJA" VANHAN OULUN ALUEELLA

Lehdet kertoivat jo keskikesällä, että Suomen Pankki rakennuttaa itselleen graniittitalon Kajaaninkadun-Torikadun kulmaukseen eli Kirkkotorin-Raatihuoneentorin koulun tontille. Silti olin yllättynyt, kun yllytettyä tekemään mutkan Franzénin puiston kulmille totesin, että siellä oli jo monttu auki uuden "munamentin" ruveta kohoamaan.

Franzénin puisto ja siihen rajoittuvat korttelit ovat kaikki Oulun vanhinta aluetta, niin kuin tietävät ne, jotka jotainkaan vanhimmasta Oulusta tietävät. Kaikki tällä alueella olleet rakennukset paloivat sinä toukokuun yönä 1822, jolloin tuli riistäytyi-valloilleen nykyisen maanmittauskonttorin törmällä sijainneesta värjäri Papen talosta. Menivät Raatihuoneet ja muut.

Niistä rakennelmista, jotka nyt

ovat meidän sukupolvemme nähtävissä, jäivät jäljelle vain kirkon mahtavat seinät, sen koillispuolella nykyisen Ynnin kivijalka ja kellarit, toisella puolella Öbergin talon vanhaan kivijalkaan kätkeytyvät kellarit ja Franzénin-Liskon talon alakerta nyt kaivetun rakennusmontun vieressä. Tässä kaivannossa on hyvinkin voinut tulla esiin mielenkiintoisiakin pikku löytöjä. Virallisesti (!) tämän korttelin historia ei ulotu yhtä kauas kuin puiston toisella puolella Kallisenvirtaan viettävän törmän historia. Mieltäni kuitenkin silloin tällöin vaivaa epäluulo, että Kaupungin-
ojallamme on historiaa, joka on vaipunut maan rakoon. Muistua taas mieleen perimätieto terveveiden kuljettamisesta Oulujoen Juuruksesta kaupungin sisäsatamaan pitkin tätä aikojen kuluessa

ja aikaa sitten Juurusojaksi ristittyä vesiväylää. Kunhan ei olisi ennen kaupungin perustamista ollut hyväkin joki, tulva-aikoina. Silloin Raatihuoneentorin rinteestä voisi ajatella löydettäväksi "vaikka mitä".

Nimitykset Raatihuoneen tai Kirkkotorin koulu ovat eri aikakausilta. Kun nykyinen Franzénin puiston kortteli v. 1822 palon jälkeen jäi aukioksi, ruvettiin sitä kutsumaan kirkkotoriksi; kunnes siihen sitten 1881 kohosi Frans Mikaelin pronsipatsas, joka sai ympärilleen puiston. Sitä ennen oli nykyinen vanha koulutalo jo tuotu paikalle, eräiden lähtelien mukaan Pateniemestä. Sinne se oli alunperin pystytetty suuren laivavarvin työyöän asuinrakennukseksi. Tämä suuri varvi loppui kuitenkin 1860-luvun lopulla. 3:ntena marraskuuta 1882 paloi koko Kaupungin-
ojan, Pakkahuoneenkadun, meren ja nyk. Snellmanin puiston ja sen naapurikorttelin (Sampo ym.) rajoittama alue. PYP:n paikalla olleet maistraatti ym. menettivät kotinsa ja ne sijoitettiin alkaisemmin myös ylempää alkeiskoulua palvelleeseen Kirkkotorin kouluun, josta sitten tästä johtuen aikanaan tuli Raatihuoneen koulu.

Suomen Pankin graniittitalo on

suunniteltu niin, että se tyylinsä puolesta uutta tyylläkin edustava-
na sopeutuu Oulun vanhaan monu-
menaalikestykseen, jota rajoittavat tyyppilliset "engeliäiset" Lyseo, Franzénin-Liskon talo, Öbergin talo, kirkko ja tavallaan nurkallaan NMKY:kin sekä vuosisadanlopun uusromantiikan edustaja lääninhallituksen talo ja sitä varhaisempaa vuosisadan keskivälän romantiikkaa edustava maanmittauskonttorin talo. Sirenin ym. Kolmio omalla kulmallaan puofestaa edustaa tässä vanhassa keskuksessa tyylikästä 1920-lukua.

Lääninhallituksen lisärakennuksesta ei liene paljon keskusteltu, ainakaan julkisesti. Olen kuullut sitä arvosteltavankin, mutta minun mielestä se sekä sijoituksensa puolesta että tyyllissään on "paras mahdollinen" ratkaisu, jos kerran sille ikivanhalle törmälle piti rakentaa. Näkymä Ainolan sillalta lääninhallituksen suuntaan ei riko-
koonnu. Arkkitehti on todella onnistunut. Jos Suomen Pankki sopeutuu yhtä hyvin omalla laidallaan, niin kaikki hyvin.

Ja kun Suomen Pankki sitten jättää nykyisen vanhan talonsa, pääsee Elias Mikkonen & knit to-
sissaan suunnittelemaan siihen Oulun taidemuseota.